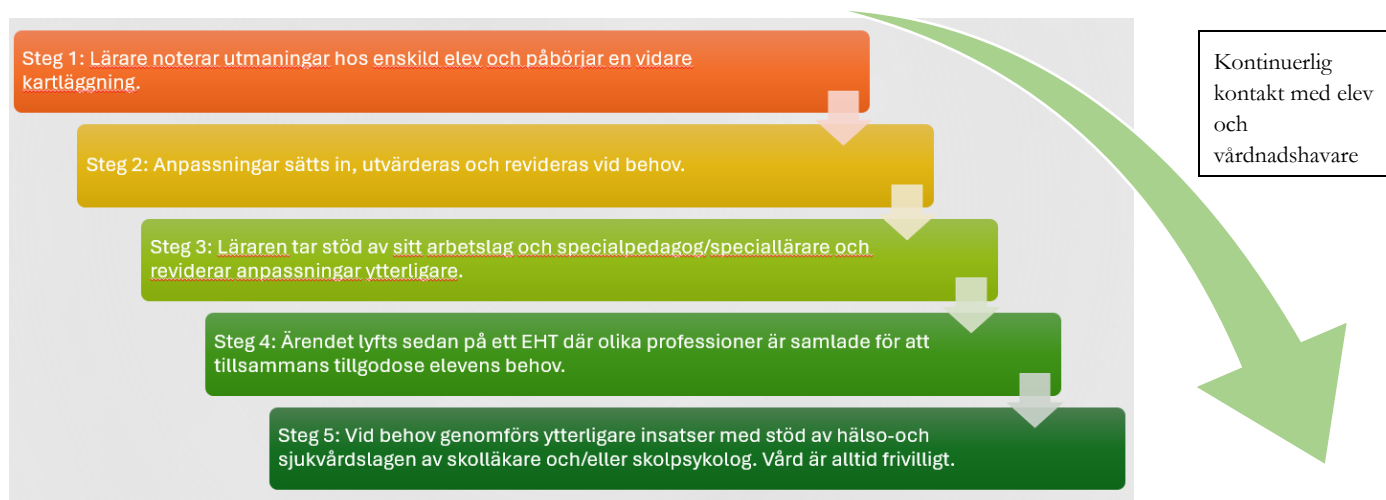

Vid oro för elevers skolsvårigheter

Det är vanligt att en elev vid något tillfälle har det svårt i skolan. Svårigheterna kan bero på olika saker. Här är några exempel utan inbördes ordning:

- *Otrygghet/utmaningar i eller utanför klassrummet*
- *Utmaningar utanför skolan/i hemmet*
- *Stress och prestationsångest*
- *Psyisk ohälsa*
- *Trauma*
- *Sömnsvårigheter och kosthållning*
- *Syn- och/eller hörselnedsättning*
- *Språkliga utmaningar/ dyslexi och språkstörning*
- *Psykosomatiska problem och kroniska sjukdomar*
- *Neuropsykiatriska funktionsnedsättning (NPF)*
- *Svag teoretisk begåvning eller intellektuell funktionsnedsättning (IF)*

När läraren uppmärksammar att en elev har svårigheter, som inte bättre förklaras av faktorer i lärmiljön, behöver ett arbete påbörjas så snart som möjligt. Här följer arbetsgången kring elever med skolsvårigheter - steg för steg¹.

Steg ett till fyra tydliggör arbetet som sker innan en elevs svårigheter är aktuella för hälso- och sjukvårdsinsatser inom elevhälsan. Steg fem beskriver arbetsgången för när en elevs svårigheter bedöms aktuella för hälso- och sjukvårdsinsatser.

Steg 1. Läraren i klassrummet ser att en elev har utmaningar. Läraren påbörjar en kartläggning av elevens styrkor/svagheter och kontexten. Vad gynnar/gynnar inte elevens lärande och vilka krav/förväntningar finns som eleven har svårt att möta? Får eleven tillräcklig stimulans utifrån sina

¹ Rutinen går i linje med *Samverkansrutinen för hälso- och sjukvård, skola och förskola vid remittering, utredning och behandling av barn med misstänkt ADHD, autismspektrumtillstånd och intellektuell funktionsnedsättning* där kommuner respektive regioners ansvar tydliggörs.

förmågor? Hur ser elevens skolnärvaro ut? Parallellt med detta försöker läraren förstå vad det är som är svårt i kommunikation med eleven och initierar kontakt med vårdnadshavare.

Steg 2. Läraren sätter in extra anpassningar kring eleven och försöker hitta lösningar på det som är svårt tillsammans med eleven och vårdnadshavarna. Anpassningarna utvärderas och revideras vid behov. Om det finns tidigare utredningar inom vården görs de anpassningar som rekommenderats.

Steg 3. Om anpassningarna inte räcker tar läraren stöd av sitt arbetslag och/eller specialpedagog eller speciallärare. Nya anpassningar provas och följs upp samt justeras vid behov. De nya anpassningarna dokumenteras. Vid behov görs sedan en pedagogisk kartläggning.

Steg 4. När ovannämnda stödinsatser inte ger en tillräckligt förbättrad situation, tar läraren ärendet till elevhälsoteamet (EHT) i enlighet med skolans rutin. På EHT diskuteras elevens svårigheter, vilka insatser skolan har gjort, vad som har fungerat och vad som behöver göras ytterligare. De olika professionernas bidrar där utifrån sin kompetens för att förstå elevens behov. Därefter kan stöd från lämplig profession, så som exempelvis specialpedagog och skolpsykolog, ges till pedagogerna för att nå en fungerande skolsituation för eleven. EHT och rektor kan även konsultera centrala resurser. Rektor beslutar om det behövs göras mer, till exempel en utredning om särskilt stöd och upprättande av ett åtgärdsprogram. Därefter genomförs utökade åtgärder med stöd av elevhälsan och åtgärdsprogrammet utvärderas.

Steg 5. Om stödinsatserna som skolan har satt in inte hjälper eleven kan ytterligare stöd bli aktuellt genom insatser från hälso- och sjukvården om vårdnadshavare önskar. Vård är alltid frivilligt. Skolan är skyldig att ge stöd utifrån elevens aktuella behov oavsett om det finns en klinisk diagnos. Beroende på vad elevens svårigheter antas bero på genomförs insatser enligt nedanstående:

- Om EHT utifrån underlag bedömer att svårigheterna tyder på språkliga svårigheter kan *remiss för utredning till logoped* bli aktuellt.
- Om EHT bedömer att svårigheterna tyder på NPF kan skolan erbjuda en *skolläkarbedömning inför eventuell remiss*. Elev och vårdnadshavare kallas till skolläkaren för ett fördjupat samtal kring mående och svårigheter. Utifrån skolläkarens bedömning, i samråd med vårdnadshavare, skrivs vid behov remiss för vidare bedömning inom barnpsykiatri eller specialiserad barnsjukvård.
- Om EHT bedömer att svårigheterna bättre förstås utifrån generella kognitiva svårigheter, och eleven inte bedöms ha förutsättningar att nå kunskapskraven i grundskolan, initieras frågan om *psykologutredning med frågeställning Intellektuell Funktionsnedsättning (IF)*. Då erbjuds vårdnadshavare ett möte tillsammans med representant för skolan och skolpsykolog. Om skolpsykolog bedömer att en utredning är motiverad och vårdnadshavare samtycker, påbörjas utredning. Utredningen innehåller en kognitiv bedömning, en bedömning av hur eleven fungerar i vardagen samt en kartläggning av den tidiga utvecklingen. Både eleven, lärare/pedagoger och vårdnadshavarna bidrar med information. Psykologen gör sedan en samlad bedömning som kan utmynna i en IF-diagnos eller inte. Utredningen ligger sedan till grund för eventuella vidare insatser och ett eventuellt mottagande i anpassad skola.